

URZĄD STATYSTYCZNY W BYDGOSZCZY
ul. ks. Stanisława Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz

Kontakt: e-mail: KancelariaUSBDG@stat.gov.pl
tel. 52 366 93 90
faks 52 366 93 56

Internet: <http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

KOMUNIKAT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WE WRZEŚNIU 2016 R.

Nr 09/2016

opublikowany 28.10.2016

- ⇒ We wrześniu 2016 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku o 2,7% (przed rokiem wzrost o 1,3%).
- ⇒ Stopa bezrobocia rejestrowanego (11,7%) spadła w skali roku o 1,3 p. proc., a w stosunku do sierpnia 2016 r. spadła o 0,1 p. proc. Do urzędów pracy wpłynęło mniej ofert pracy niż we wrześniu 2015 r. oraz więcej w porównaniu z sierpniem 2016 r.
- ⇒ We wrześniu br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosło wolniej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 3,7%, w analogicznym miesiącu 2015 r. wzrost o 4,7%).
- ⇒ W porównaniu z wrześniem 2015 r. ceny większości artykułów wzrosły, przy czym w niektórych grupach artykułów (np. „owoce i warzywa”) przeważały spadki cen. Wzrosły koszty utrzymania mieszkania, natomiast spadły ceny paliw.
- ⇒ Ceny żyta, ziemniaków i żywca drobiowego w skupie obniżyły się, a żywca wołowego, wieprzowego i mleka wzrosły zarówno w skali miesiąca, jak i roku. Za pszenicę płacono więcej niż w sierpniu br., ale mniej niż przed rokiem. Na targowiskach ceny ziemniaków były niższe niż przed miesiącem i rokiem, a ceny zbóż i prosiąt na chów wzrosły w obu analizowanych okresach. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był niższy niż przed miesiącem, ale wyższy niż we wrześniu ub. roku.
- ⇒ Produkcja sprzedana przemysłu spadła w skali roku (o 4,3%, wobec wzrostu o 10,6% we wrześniu ub. roku). W skali roku odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych o 16,4% (przed rokiem notowano spadek o 5,2%).
- ⇒ Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza niż we wrześniu 2015 r. (o 2,7%), spowodowane to było spadkiem w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż i wynajem (o 53,2%). Najwięcej mieszkań przekazali inwestorzy budujący mieszkania indywidualne.
- ⇒ We wrześniu 2016 r. w skali roku odnotowano wzrost zarówno sprzedaży detalicznej (o 7,2%), jak i hurtowej (o 4,3%).

Raport „Koniunktura gospodarcza w województwie kujawsko-pomorskim w październiku 2016 r.”

ukaze się na stronie głównej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy:

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

w dniu 28 października 2016 r.

SPIS TREŚCI

	Strona
Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny detaliczne	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	14
Budownictwo mieszkaniowe	16
Rynek wewnętrzny	18
Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim	20

UWAGI OGÓLNE

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2010 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

W przypadku gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia „wielokrotnie”.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007 (PKD 2007)

skrót	pełna nazwa
	sekcje
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	(*)	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak	(Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszczy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

RYNEK PRACY

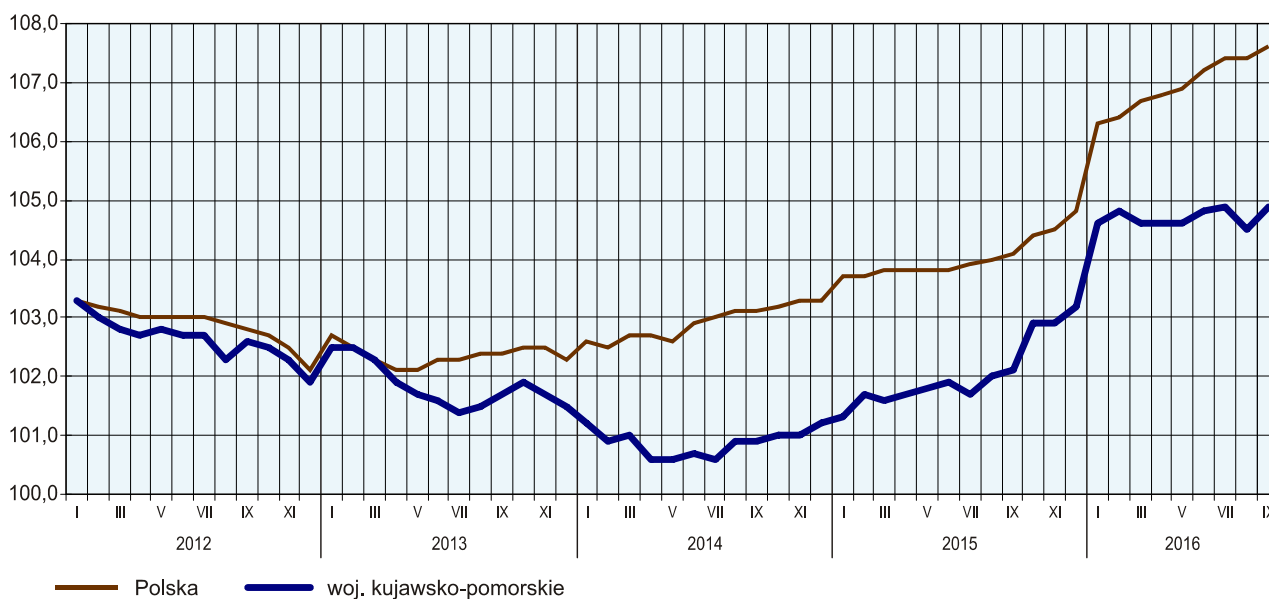
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu 2016 r. ukształtowało się na poziomie 248,9 tys. osób, tj. o 2,7% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,3% we wrześniu 2015 r.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 11,7%, tj. o 1,3 p. proc. mniej niż przed rokiem.

We wrześniu 2016 r. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 18,0%). Ponadto, wzrost większy niż przeciętny w województwie zanotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,7%), przetwórstwie przemysłowym (o 3,2%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,9%). Przeciętne zatrudnienie najbardziej zmniejszyło się w informacji i komunikacji (o 9,7%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016		I-IX 2016	
	w tys.	IX 2015 = 100	w tys.	I-IX 2015 = 100
O g ó ł e m	248,9	102,7	248,4	103,2
w tym:				
Przemysł	130,7	103,0	129,9	102,9
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	121,6	103,2	120,8	103,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,3	100,1	6,3	101,6
Budownictwo	18,9	100,9	18,7	101,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	50,7	104,7	50,2	105,6
Transport i gospodarka magazynowa	14,3	99,6	14,3	101,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3,3	118,0	3,2	114,7
Informacja i komunikacja	1,8	90,3	1,8	86,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,3	102,9	4,3	102,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	13,1	98,3	13,8	104,3

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
(przeciętna miesięczna 2010=100)

W odniesieniu do sierpnia 2016 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 0,4%, w tym najbardziej w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 1,7%).

Na tle pozostałych województw we wrześniu 2016 r. Kujawsko-Pomorskie pod względem przeciętnej liczby zatrudnionych osób zajęło 8 lokatę w kraju.

W końcu września 2016 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 95,0 tys. osób i była o 9,4 tys. osób mniejsza niż we wrześniu 2015 r. (o 9,0%) i o 0,6 tys. osób mniejsza (o 0,6%) niż w sierpniu 2016 r. Kobiety stanowiły 58,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 57,9%).

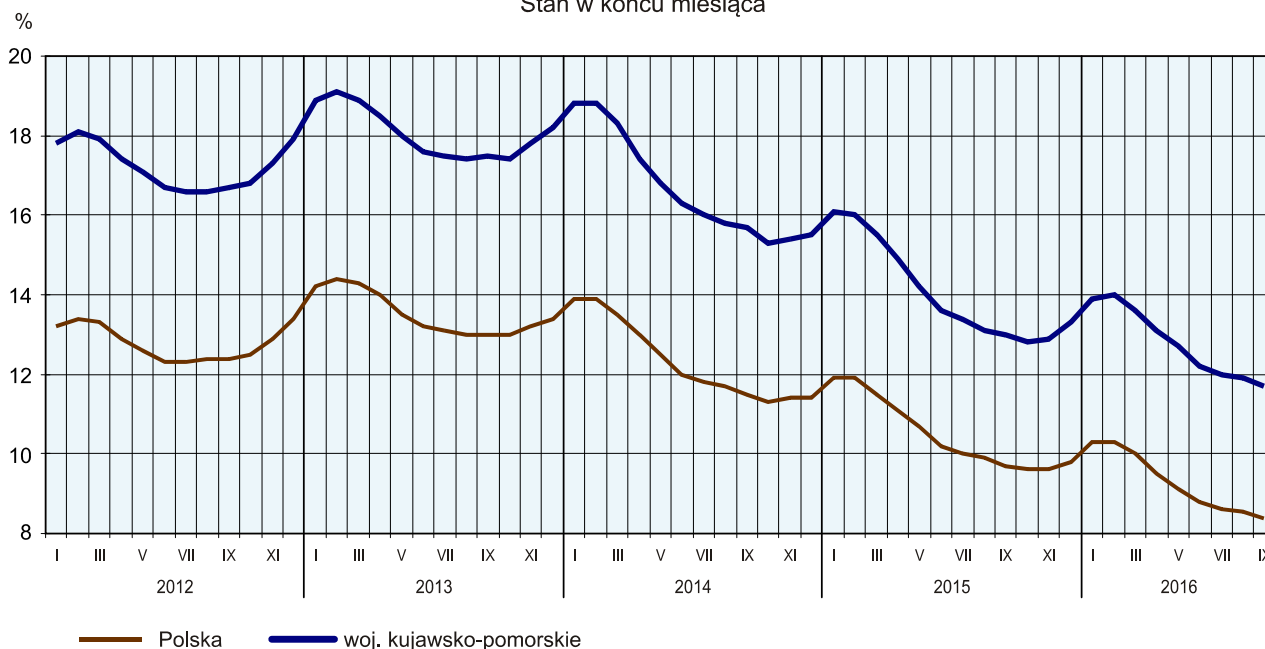
Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2015	2016	
		VIII	IX
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	104,4	95,6	95,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	16,7	11,1	14,1
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	17,7	12,0	14,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	13,0	11,8*	11,7

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu września 2016 r. ukształtowała się na poziomie 11,7% (w kraju była niższa o 3,4 p. proc.). W stosunku do września 2015 r. była niższa o 1,3 p. proc., a w porównaniu z sierpniem 2016 r. niższa o 0,1 p. proc. *Kujawsko-Pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (13,7%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (5,1%).*

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu miesiąca

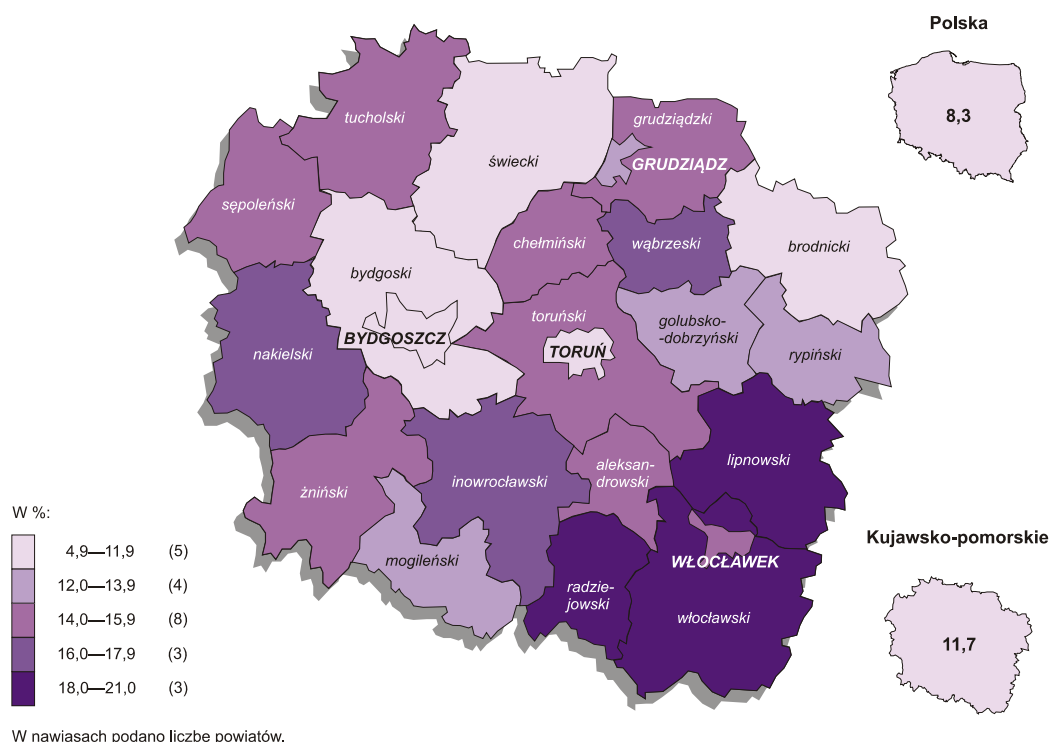

W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia we wrześniu br. nadal należały powiaty: włocławski (21,0%, wobec 21,9% we wrześniu 2015 r.) oraz radziejowski (20,4%, wobec 21,1%), a o najniższej Bydgoszcz (4,9%, wobec 5,7%) oraz Toruń (6,0%, wobec 7,1% przed rokiem). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się w 22 powiatach, a w największym stopniu w powiatach golubsko-dobrzyńskim (o 3,4 p. proc.) oraz rypińskim (o 2,6 p. proc.). W powiecie grudziądzkim stopa bezrobocia pozostała na niezmiennym poziomie (15,8%).

We wrześniu 2016 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 14,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 15,5% mniej niż przed rokiem i o 26,7% więcej niż w sierpniu 2016 r. Zmniejszył się udział bezrobotnych dotychczas niepracujących (o 1,9 p. proc., tj. do 16,2%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku do września 2015 r., udział osób rejestrujących się po raz kolejny (o 0,9 p. proc., tj. do 77,5%) oraz udział osób

zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (o 0,7 p. proc., tj. do 2,7 %). Zwiększył się natomiast udział absolwentów (o 0,1 p. proc., tj. do 16,5%). Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,7%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R. Stan w końcu września

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 14,7 tys. osób bezrobotnych, tj. mniej o 16,7% niż we wrześniu 2015 r. i o 22,6% więcej niż w sierpniu 2016 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyn wyrejestracji) z rejestru bezrobotnych wyłączono 8,9 tys. osób (przed rokiem 9,2 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestracji zwiększył się o 7,9 p. proc. w ujęciu rocznym (do 60,2%). Zwiększył się także udział bezrobotnych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,1 p. proc., tj. do 0,6%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób bezrobotnych, wyrejestracji w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 7,0 p. proc., tj. do 8,6%), osób które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 1,5 p. proc., tj. do 15,6%). Stopa odpływu bezrobotnych² z urzędów pracy wyniosła 15,4%.

W końcu września 2016 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 80,9 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem w stosunku rocznym zwiększył się o 0,3 p. proc. (do 85,2%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu września 2016 r. stanowili 87,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 88,2%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne³, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem zwiększył się w skali roku o 0,1 p. proc. Zwiększył się także udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 1,9 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych do 30 roku życia (o 1,1 p. proc.), bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,0 p. proc.) oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,3 p. proc.).

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Stosunek liczby bezrobotnych wyrejestracji w miesiącu sprawozdawczym do liczby bezrobotnych na koniec poprzedniego miesiąca.

³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

Bezrobotni	IX 2015	2016	
		VIII	IX
w procentach ogółem			
Do 30 roku życia	30,3	28,3	29,2
w tym do 25 roku życia	16,6	14,5	15,6
Długotrwale bezrobotne	59,4	59,6	59,5
Powyżej 50 roku życia	25,4	25,3	25,1
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	17,6	19,4	19,5

Wśród bezrobotnych nie zaliczających się do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększył się udział kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (o 1,7 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (o 0,7 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 0,6 p. proc.).

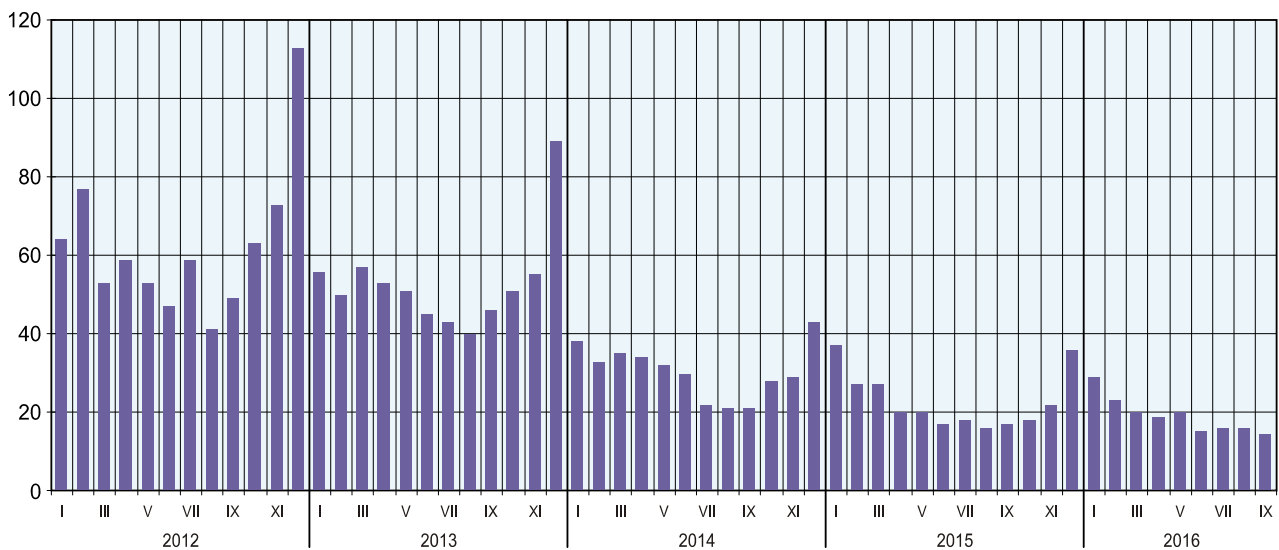
Wybrane kategorie bezrobotnych:

Bezrobotni	IX 2015	2016	
		VIII	IX
w procentach ogółem			
Bez kwalifikacji zawodowych	35,2	35,3	35,9
Bez doświadczenia zawodowego	22,0	20,9	21,4
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	16,5	18,0	18,2

We wrześniu 2016 r. do urzędów pracy zgłoszono 8,8 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to mniej o 0,7 tys. ofert w porównaniu z wrześniem 2015 r. i o 0,6 tys. więcej niż w sierpniu 2016 r. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 14 bezrobotnych (odpowiednio 17 przed rokiem i 16 przed miesiącem).

BEZROBOTNI NA 1 OFERTĘ PRACY

Stan w końcu miesiąca

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu września 2016 r., 8 zakładów pracy zapowiedziało w najbliższym czasie **zwolnienie** 371 pracowników (przed rokiem odpowiednio 5 zakładów i 283 pracowników).

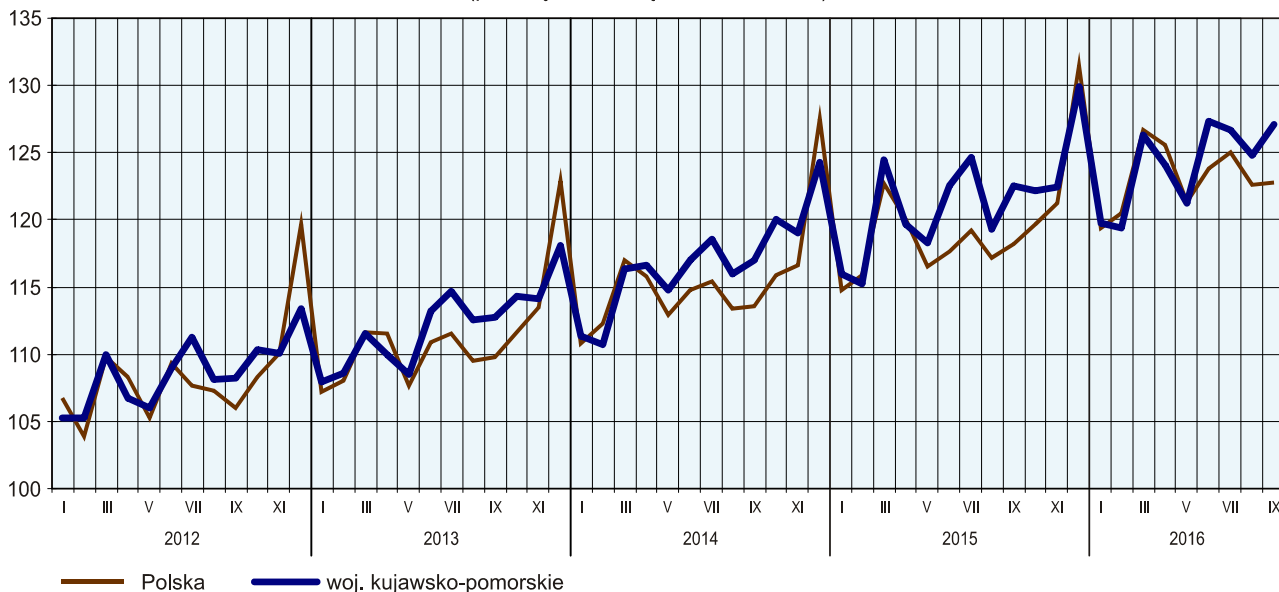
WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 3620,70 zł (w kraju 4217,96 zł) i było o 3,7% wyższe niż we wrześniu 2015 r. (przed rokiem wzrost o 4,7%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016		I-IX 2016	
	w zł	IX 2015 = 100	w zł	I-IX 2015 = 100
O g ó ł e m	3620,70	103,7	3547,60	103,6
w tym:				
Przemysł	3706,78	104,0	3676,68	103,7
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	3685,72	104,3	3657,12	103,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3785,52	102,1	3684,03	103,0
Budownictwo	3677,04	102,2	3591,82	103,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3581,37	102,5	3428,70	103,1
Transport i gospodarka magazynowa	3087,56	105,9	3054,04	107,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3108,68	104,6	2904,75	104,9
Informacja i komunikacja	5574,96	111,5	5210,97	102,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3814,39	102,1	3796,69	101,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2745,42	110,4	2668,97	107,8

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW (przeciętna miesięczna 2010=100)

W porównaniu z wrześniem 2015 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano w większości sekcji PKD. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły płace w: informacji i komunikacji (o 11,5%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 10,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,9%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,6%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 4,3%).

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego we wrześniu br. najwyższe wynagrodzenia otrzymywali zatrudnieni m.in. w sekcji informacja i komunikacja (o 54,0% wyższe) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 5,3%). Niższe wynagrodzenia odnotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 24,2% niższe

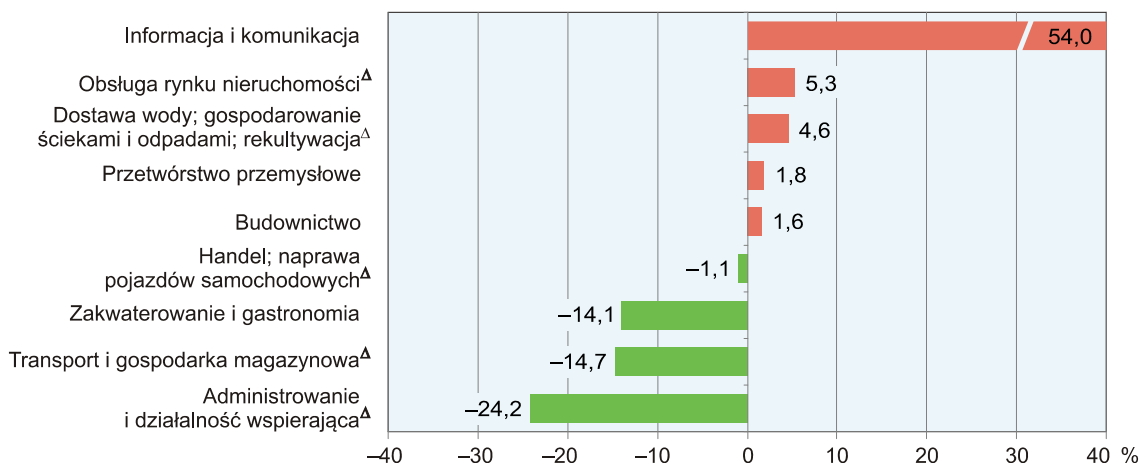

od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 14,7%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 14,1% niższe).

W odniesieniu do sierpnia 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie wyższym (o 1,8%), w tym najbardziej wzrosło w sekcji informacja i komunikacja (o 11,0%).

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem wielkości przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2016 r. uplasowało się na 13 miejscu w kraju.

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OD ŚREDNIEGO WYNAGRODZENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE WE WRZEŚNIU 2016 R.

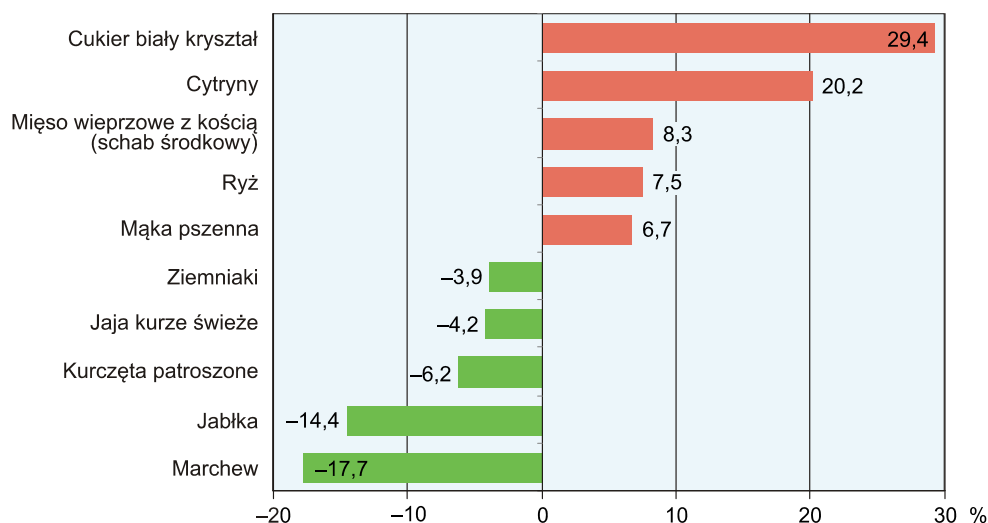
CENY DETALICZNE

Ceny detaliczne artykułów żywnościowych we wrześniu 2016 r. były w większości wyższe niż przed rokiem.

W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” wzrosły ceny ryżu (o 7,5%), mąki pszennej (o 6,7%) i chleba pszenno-żytniego (o 1,0%), a spadła cena kaszy jęczmiennej (o 1,5%). Nie zmieniła się cena bułki pszennej.

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOCIOWYCH WE WRZEŚNIU 2016 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

W skali roku odnotowano wzrost cen mięsa wieprzowego z kością — schab środkowy (o 8,3%), mięsa wołowego bez kości — z udźca (o 6,4%) oraz mięsa wołowego z kością — rostbief (o 0,4%), spadła natomiast cena kurcząt patroszonych (o 6,2%). Spośród badanych wędlin wzrosły ceny szynki wieprzowej gotowanej (o 5,3%), kiełbasy suszonej (o 0,4%) i kiełbasy wędzonej (o 0,3%). Wyższa niż przed rokiem była także cena mrożonych filetów z morszczuka (o 4,0%).

W grupie „mleko i sery” wzrosły ceny mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2-2,5% (o 2,7%) oraz śmietany o zawartości tłuszczu 18% (o 0,6%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny: sera dojrzewającego (o 3,3%), mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 3,2-3,5% (o 1,8%) oraz sera twarogowego półtłustego (o 0,5%). Cena jaj kurzych spadła o 4,2%.

W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” wzrosły ceny oleju rzepakowego produkcji krajowej (o 5,0%) i masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 2,1%), a spadła cena margaryny (o 1,9%).

Największą zmienność cen odnotowano w grupie „owoce i warzywa”. Cena cytryn wzrosła w skali roku o 20,2%. Spadek cen odnotowano w przypadku marchwi (o 17,7%), jabłek (o 14,4%), ziemniaków (o 3,9%) oraz pomarańczy i cebuli (po 1,2%).

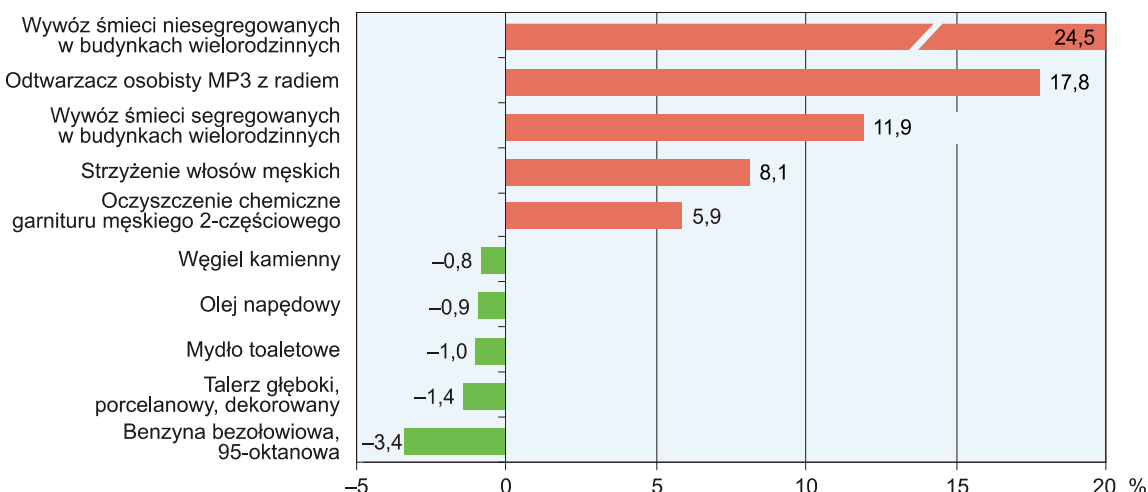
Wzrosły ceny pozostałych artykułów żywnościowych: cukru białego kryształ (o 29,4%), herbaty czarnej, liściastej (o 6,3%), papierosów (o 3,7%), soku jabłkowego (o 2,1%), czekolady mlecznej (o 1,1%), piwa jasnego pełnego, butelkowanego (o 0,4%) i kawy naturalnej mielonej (o 0,3%).

We wrześniu 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosły koszty użytkowania mieszkania. Zanotowano wzrost opłaty za wywóz śmieci niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 24,5%), za wywóz śmieci segregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 11,9%) oraz opłaty za ciepłą wodę (o 4,4%). Cena węgla kamiennego spadła o 0,8%.

W grupie towarów i usług związanych z transportem odnotowano wzrost cen przejazdu taksówką osobową (taryfa dzienna) — o 1,6% oraz biletu normalnego, jednorazowego na przejazd autobusem miejskim (o 0,4%). Spadły ceny paliw; benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (o 3,4%) oraz oleju napędowego (o 0,9%).

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH I USŁUG KONSUMPCYJNYCH WE WRZEŚNIU 2016 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Wśród pozostałych badanych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w skali roku wzrosły ceny m.in.: odtwarzacza osobistego MP3 z radiem (o 17,8%), strzyżenia włosów męskich (o 8,1%), oczyszczenia chemicznego garnituru męskiego 2-częściowego (o 5,9%) oraz pasty do zębów (o 5,4%). Spadek cen dotyczył m.in.: talerza głębokiego porcelanowego, dekorowanego (o 1,4%), mydła toaletowego (o 1,0%), oraz kuchni mikrofalowej i ręcznika frotté z tkaniny bawełnianej (po 0,7%).

ROLNICTWO

W skupie, zarówno w skali miesiąca, jak i roku, obniżyły się ceny żyta, ziemniaków i żywca drobiowego, a wzrosły ceny żywca wołowego, wieprzowego i mleka. Ceny pszenicy w odniesieniu do sierpnia br. wzrosły (o 2,4%), a w porównaniu z wrześniem ub. roku obniżyły się (o 4,3%). Na targowiskach ceny ziemniaków obniżyły się, a ceny zbóż i prosiąt na chów wzrosły w obu analizowanych okresach. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był niższy niż przed miesiącem.

Czerwiec 2016 r. był miesiącem o przewadze dni z wysoką temperaturą. Opady były w przeważającej części województwa niskie, tylko lokalnie występowały burze połączone z obfitymi opadami i huraganem. Najmniej opadów notowano w południowo-zachodniej części województwa. W lipcu znacznie zwiększyła się ilość opadów deszczu, co przy jednocześnie dość wysokiej temperaturze wpłynęło korzystnie na vegetację wielu roślin. Dobre uwilgotnienie gleby sprzyjało przeprowadzeniu podorywek i siewom poplonów ścierniskowych. W sierpniu w porównaniu z rokiem ubiegłym ilość opadów była wyższa. Ich rozkład był równomierny, zarówno w czasie miesiąca, jak i na terenie województwa. Komplikowało to nieco przebieg żniw, jednak pozwalało na przeprowadzenie podorywek i siew poplonów. Były również dogodne warunki do przygotowania gleby pod zasiewy rzepaku i jęczmienia ozimego. Po optymalnym pod względem wilgoci sierpniu, we wrześniu powróciła susza.

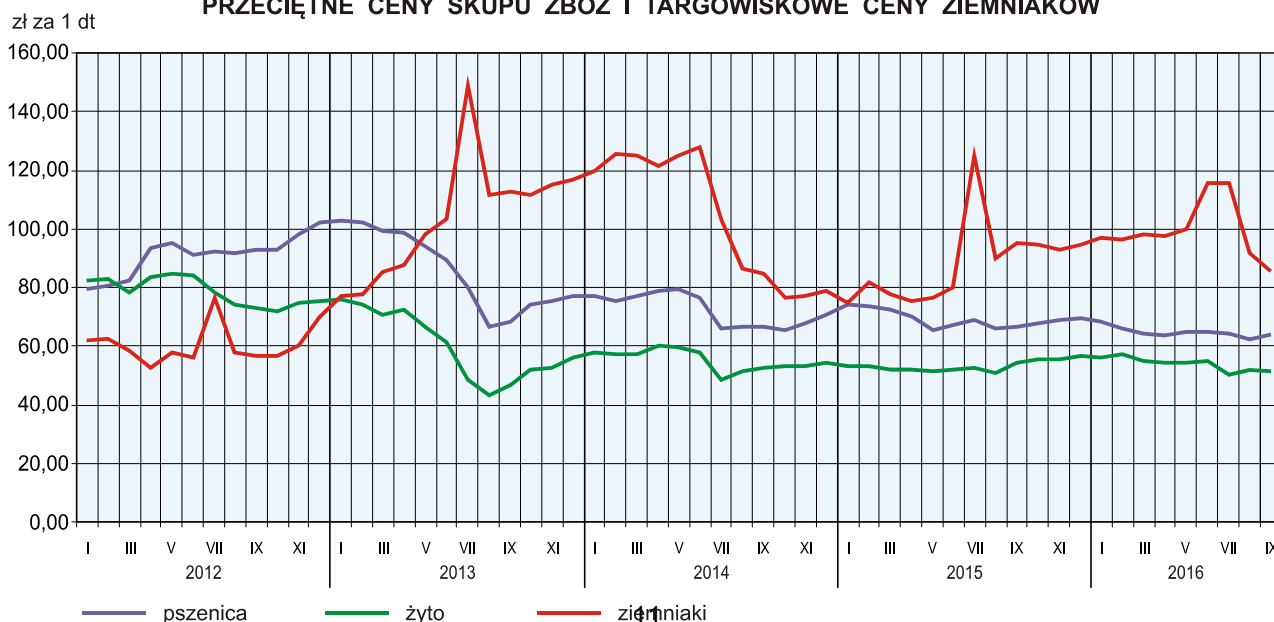
W całym miesiącu tylko na niewielkim obszarze województwa występowały niezbyt obfite opady deszczu. Rolnicy wykorzystując resztki wilgoci w glebie wykonywali zasiewy zbóż i poplonów ozimych. Według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu we wrześniu br. odnotowano 4 dni z opadami deszczu. Suma opadów atmosferycznych (ok. 12,8 mm) stanowiła 25% normy z wielolecia. Średnia temperatura na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, wyniosła 15,7°C i była wyższa od średniej z lat 1971–2000 o 2,6°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 30,7°C, a minimalna 1,7°C.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2016–IX 2016		IX 2016		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	IX 2015 = 100	VIII 2016 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^{bc}	332,7	118,4	94,3	121,9	65,5
w tym:					
pszenica	260,8	121,1	76,3	126,1	69,0
żyto	26,2	140,5	6,3	108,2	47,5

^a W okresie lipiec-wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ZBÓŻ I TARGOWISKOWE CENY ZIEMNIAKÓW

W okresie lipiec–wrzesień br. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był większy niż w analogicznym okresie ub. roku o 18,4%, w tym pszenicy — większy o 21,1%, a żyta o 40,5%. We wrześniu br. dostawy zbóż do skupu były mniejsze niż przed miesiącem o 34,5% — łącznie skupiono 94,3 tys. t zbóż. Skup pszenicy w tym okresie był mniejszy o 31,0%, a żyta o 52,5%. W porównaniu z wrześniem ub. roku odnotowano wzrost podaży pszenicy i żyta odpowiednio o 26,1% i o 8,2%.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2016		IX 2016		
	w tys. t	I–IX 2015 = 100	w tys. t	IX 2015 = 100	VIII 2016 = 100
Żywiec rzeźny ^b	341,3	109,0	25,3	115,9	99,5
w tym:					
wołowy (bez cieląt)	44,4	101,4	2,7	90,6	92,5
wieprzowy	183,2	107,1	10,3	99,4	99,1
drobiowy	113,4	116,0	12,3	145,5	101,4
Mleko ^c	591,8	99,6	62,2	98,8	95,7

^a W okresie lipiec–wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

Od początku br. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) był większy o 9,0% od notowanego przed rokiem; skup żywca wołowego był wyższy o 1,4%, żywca wieprzowego o 7,1%, a żywca drobiowego o 16,0%. We wrześniu br. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu 25,3 tys. t żywca rzeźnego, tj. o 0,5% mniej niż przed miesiącem, ale o 15,9% więcej niż przed rokiem. W skali miesiąca i roku zwiększyła się podaż żywca drobiowego, a zmniejszyła się podaż żywca wołowego i wieprzowego.

Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	IX 2016			I–IX 2016		IX 2016			I–IX 2016	
	zł	IX 2015 = 100	VIII 2016 = 100	zł	I–IX 2015 = 100	zł	IX 2015 = 100	VIII 2016 = 100	zł	I–IX 2015 = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	63,61	95,7	102,4	64,27	92,8	76,40	101,9	105,4	76,04	103,6
żyto	51,51	94,5	99,4	53,29	102,7	58,13	100,2	106,3	59,53	111,7
Ziemniaki ^b za 1 dt	23,56	84,9	83,0	44,81	98,9	86,25	90,7	93,9	99,80	115,7
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,10	102,0	100,2	6,02	96,0	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	5,35	114,7	100,8	4,57	100,4	.	x	x	.	x
drób	3,65	92,7	98,9	3,57	92,0	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	152,86	122,0	118,1	129,19	90,3
Mleko za 1 hl	106,85	105,6	107,4	98,59	92,5	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach — jadalne.

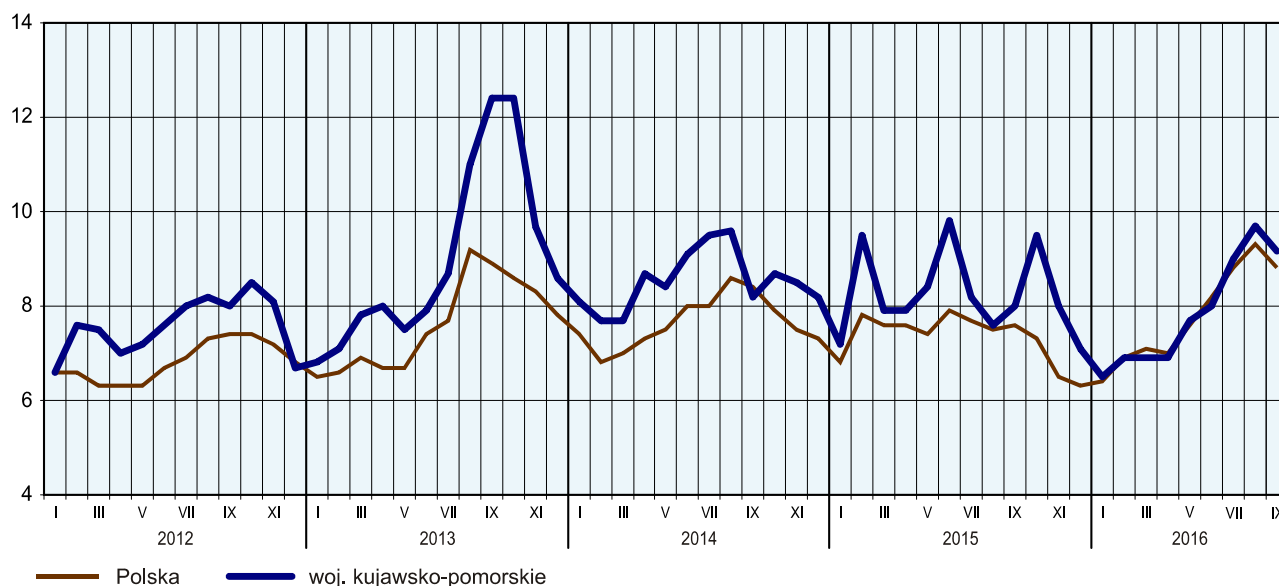
Średnio za 1 dt pszenicy w skupie w okresie styczeń–wrzesień 2016 r. płacono 64,27 zł, a za żyto 53,29 zł. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku było to dla pszenicy o 7,2% mniej, a dla żyta o 2,7% więcej. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach były dla obu opisywanych zbóż wyższe niż rok temu. Za pszenicę w omawianym okresie płacono średnio 76,04 zł/dt (o 3,6% więcej), natomiast za żyto 59,53 zł/dt (o 11,7% więcej). We wrześniu br. średnie ceny za dostarczoną do skupu pszenicę były wyższe o 2,4% niż przed miesiącem, a za żyto niższe o 0,6%. W skali roku średnie ceny obu zbóż obniżyły się; pszenica była tańsza o 4,3%, a żyto o 5,5%. W obrocie targowiskowym odnotowano w skali miesiąca wzrost cen zarówno dla pszenicy, jak i żyta odpowiednio o 5,4% i o 6,3%. W odniesieniu do września ub. roku pszenica podrożała o 1,9%, a żyto o 0,2%.

Średnio za 1 dt ziemniaków w okresie od stycznia do września br. płacono w skupie 44,81 zł, tj. mniej niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,1%. Na targowiskach w tym samym okresie płacono 99,80 zł/dt – więcej niż w analogicznym okresie ub. roku o 15,7%. Przeciętne ceny skupu ziemniaków we wrześniu wyniosły 23,56 zł/dt i obniżyły się zarówno w skali miesiąca, jak i roku odpowiednio o 17,0% i o 15,1%. Wrześniowe ceny ziemniaków na targowiskach (86,25 zł/dt) również były niższe; o 6,1% od uzyskanych przed miesiącem i o 9,3% od ubiegłorocznych.

W okresie styczeń–wrzesień br. za 1 kg żywca wieprzowego płacono średnio 4,57 zł, tj. o 0,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. **ceny żywca wieprzowego** w skupie (5,35 zł/kg) wzrosły w skali miesiąca o 0,8%, a w skali roku o 14,7%. Większy wzrost cen żyta na targowiskach niż żywca wieprzowego w skupie skutkowałam pogorszeniem się rentowności produkcji żywca wieprzowego w porównaniu z sierpniem br. We wrześniu br. cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 9,2 kg żyta na targowiskach, wobec 9,7 przed miesiącem (przed rokiem wskaźnik wyniósł 8,0). W okresie styczeń–wrzesień br. za prosię na chów płacono 129,19 zł, tj. o 9,7% mniej niż w przed rokiem. Średnia targowiskowa cena prosięcia przeznaczonego do dalszego chowu uzyskana we wrześniu br. wzrosła w skali miesiąca o 18,1% (do 152,86 zł/szt) i była równocześnie wyższa w ujęciu rocznym o 22,0%.

Średnio za 1 kg żywca drobiowego płacono w okresie od początku roku 3,57 zł; było to o 8,0% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętna cena skupu drobiu rzeźnego we wrześniu 2016 r. (3,65 zł/kg) obniżyła się w odniesieniu do sierpnia br. o 1,1%, a w odniesieniu do września ub. roku o 7,3%.

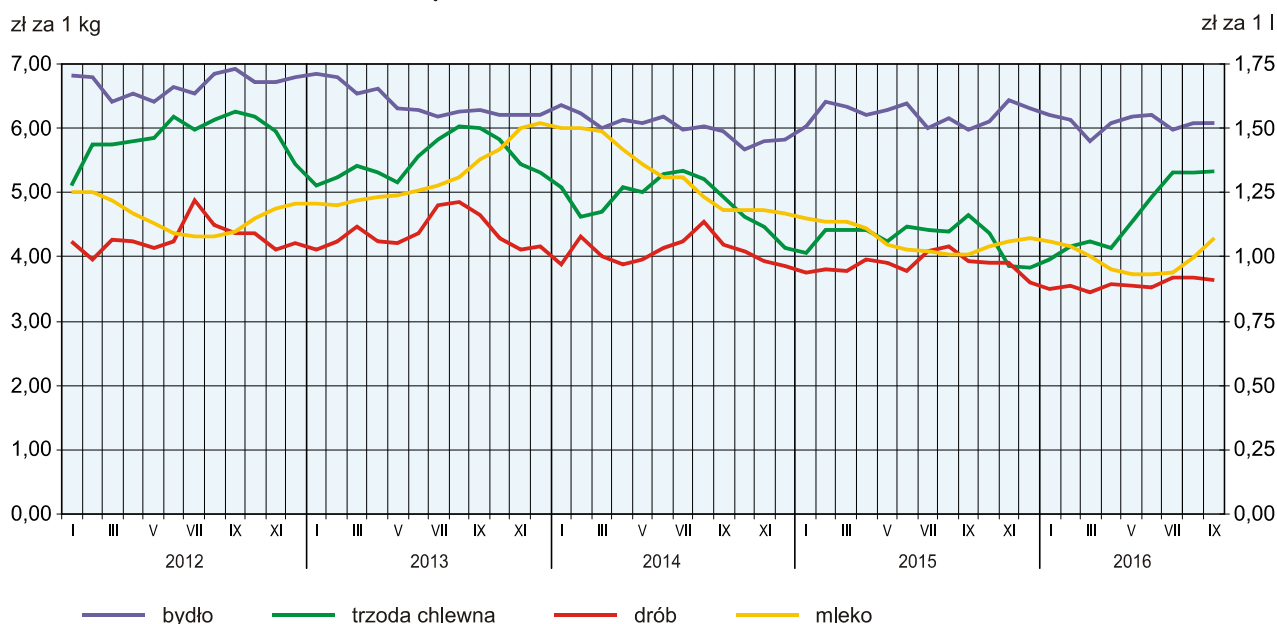
RELACJA PRZECIĘTNYCH CEN SKUPU ŻYWCA WIEPRZOWEGO DO PRZECIĘTNYCH CEN ŻYTA NA TARGOWISKACH

Przeciętnie za 1 kg żywca wołowego w okresie od stycznia do września br. płacono 6,02 zł czyli o 4,0% mniej niż przed rokiem. W opisywanym miesiącu przeciętna cena żywca wołowego (6,10 zł/kg) wzrosła w stosunku do sierpnia br. o 0,2%, a w ujęciu rocznym o 2,0%.

Od początku br. **skup mleka** wyniósł 591,8 mln l i był o 0,4% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. dostawy mleka do skupu (62,2 mln l) były mniejsze zarówno w ujęciu miesięcznym, jak i rocznym odpowiednio o 4,3% i o 1,2%. Średnio za 100 l mleka w okresie styczeń–wrzesień br. płacono 98,59 zł; w porównaniu z ub. rokiem było to o 7,5% mniej. Cena tego surowca we wrześniu br. ukształtowała się na poziomie 106,85 zł za 100 l, tj. o 7,4% wyższym niż przed miesiącem. W stosunku do września ub. roku było to więcej o 5,6%.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ŻYWCA I MLEKA

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu br. osiągnęła wartość 4478,4 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) niższa niż przed rokiem o 4,3%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem wyższa o 5,2%.

Na spadek produkcji sprzedanej przemysłu miała wpływ największa, stanowiąca 96,0% udziału, sekcja tj. przetwórstwo przemysłowe, w której odnotowano spadek w porównaniu z wrześniem ub. roku o 4,7%. Wzrost odnotowano również w dostawie wody i gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 8,0%, przy 2,6% udziale w produkcji przemysłowej).

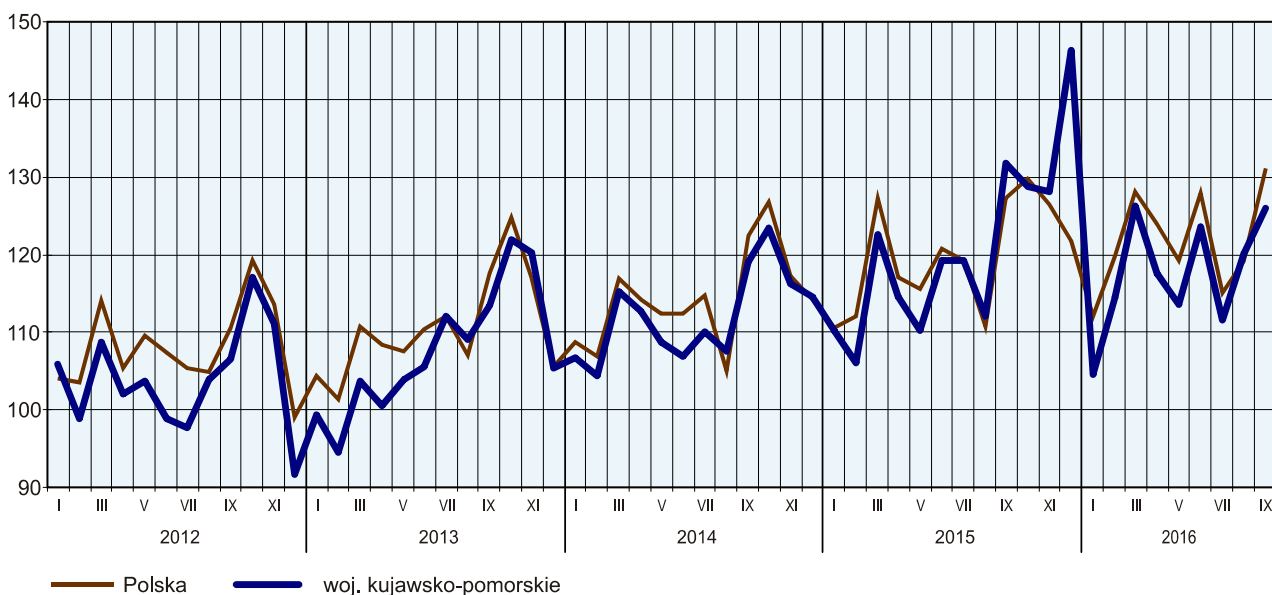
Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	I–IX 2016	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
Ogółem	95,7	101,0	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	95,3	100,8	95,7
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	104,8	100,0	24,2
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	107,8	97,1	1,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	89,5	94,4	12,8
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	93,3	106,4	1,3
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	82,2	91,0	10,2
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	104,1	109,6	11,8
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	102,8	98,5	1,5
produkcja wyrobów z metali ^Δ	100,8	104,3	9,9
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	127,7	98,8	3,0
produkcja mebli	107,5	110,4	4,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	108,0	107,4	2,6

Niższy niż we wrześniu 2015 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 13 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Obniżenie wrześniowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku odnotowano m.in.: w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (spadek o 17,8%), w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 10,5%) oraz w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (6,7%). Wzrost wystąpił natomiast m.in.: w produkcji mebli (o 7,5%), w produkcji artykułów spożywczych (o 4,8%) oraz w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,1%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła we wrześniu br. (w cenach bieżących 34,3 tys. zł) i była niższa niż przed rokiem (w cenach stałych) o 7,1% przy wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 3,0%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 4,0%).

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU (przeciętna miesięczna 2010=100; ceny stałe)

W okresie od stycznia do września 2016 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 38164,7 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 1,0% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Największy wpływ na wzrost produkcji w tym okresie miały działy zajmujące się m.in.: produkcją mebli (wzrost o 10,4%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 9,6%) oraz produkcją wyrobów z metalu (o 4,3%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 9,0%) oraz w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 5,6%).

Na tle pozostałych województw, Kujawsko-Pomorskie zajęło we wrześniu 2016 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) we wrześniu 2016 r. wyniosła 536,3 mln zł i była niższa o 18,7% niż we wrześniu 2015 r., ale o 21,7% wyższa niż w sierpniu br. (przed rokiem odpowiednio spadek o 4,8% i wzrost o 21,2%).

We wrześniu 2016 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 28,3 tys. zł i była o 19,4% niższa niż przed rokiem. Spadek wydajności odnotowano przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 2,2% i wzroście przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 0,9%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) we wrześniu 2016 r. ukształtowała się na poziomie 345,7 mln zł (64,5% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była niższa o 16,4% od uzyskanej we wrześniu 2015 r. (wówczas niższa o 5,8%). Spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku dotyczył budowy budynków oraz budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	I-IX 2016	
		analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach
Ogółem	83,6	83,7	100,0
Budowa budynków ^Δ	66,1	76,9	34,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	78,1	87,4	35,6
Roboty budowlane specjalistyczne ...	113,3	87,9	30,4

W porównaniu z sierpniem br. produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego zwiększyła się o 29,0%. Wzrost odnotowano w przedsiębiorstwach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne — o 65,6% oraz w jednostkach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej — o 38,4%.

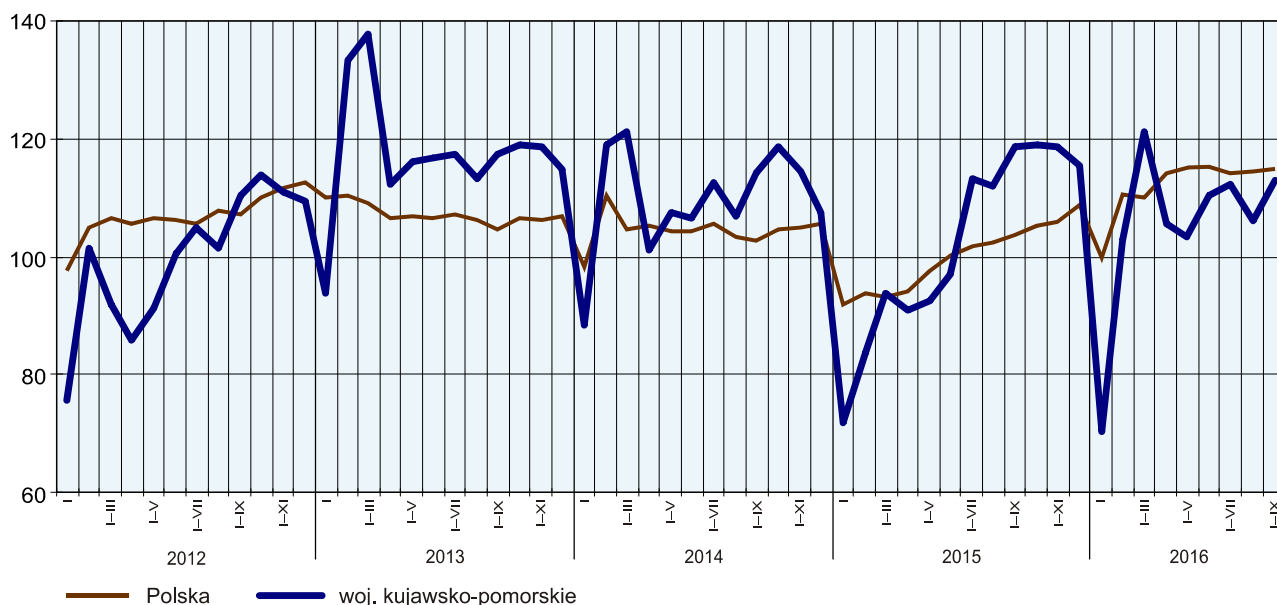
Udział produkcji budowlano-montażowej w wrześniu 2016 r. na tle kraju wyniósł 5,1%, co plasuje województwo na 7 miejscu w kraju.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

We wrześniu 2016 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się — o 48,4% liczba mieszkań których budowę rozpoczęto, spadła także liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 25,3%), a także liczba mieszkań oddanych do użytkowania (spadek o 2,7%).

Według wstępnych danych⁴, w badanym miesiącu **przekazano do użytkowania** 551 lokali, czyli o 15 mieszkań mniej niż przed rokiem (o 2,7%), na co wpłynął spadek liczby mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Najwięcej mieszkań w badanym miesiącu przekazali inwestorzy indywidualni — 406 lokali (73,7% ogólnej liczby oddanych mieszkań). Ponadto oddano do użytkowania 123 mieszkania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (22,3% ogólnej liczby oddanych mieszkań), 20 mieszkań w budownictwie komunalnym (3,6% ogólnej liczby oddanych mieszkań) oraz 2 mieszkania w budownictwie zakładowym (0,4% ogólnej liczby oddanych mieszkań). W badanym miesiącu nie oddano do użytkowania mieszkań społecznych czynszowych i spółdzielczych.

DYNAMIKA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
(analogiczny okres 2010=100)

⁴ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu 2016 r. stanowiły 3,9% efektów krajowych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń–wrzesień 2016 r. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–IX 2015 = 100	
O g ó ł e m	4421	100,0	95,1	103,1
Indywidualne	2881	65,2	103,8	127,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1413	32,0	96,4	57,1
Komunalne	33	0,7	33,0	44,5
Spółeczne czynszowe	89	2,0	33,8	45,7
Zakładowe	5	0,1	11,4	219,0

W okresie styczeń–wrzesień 2016 r. oddano do użytkowania 4421 mieszkań, tj. o 4,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost liczby mieszkań odnotowano tylko w budownictwie indywidualnym. Pod względem liczby oddanych lokali Kujawsko-Pomorskie zajęło 11 pozycję wśród wszystkich województw.

W okresie styczeń–wrzesień 2016 r. **przeciętna powierzchnia** mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 103,1 m² i była większa o 3,6 m² niż w analogicznym okresie ub. roku. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie zakładowym. Wzrost przeciętnej powierzchni zrealizowanego mieszkania odnotowano w budownictwie: zakładowym, komunalnym, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem i społecznym czynszowym.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG POWIATÓW W OKRESIE STYCZEŃ–WRZESIEŃ 2016 R.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w: Toruniu (732), Bydgoszczy (607) oraz powiatach: bydgoskim (533), toruńskim (495), brodnickim (215) i inowrocławskim (201), najmniej natomiast w powiatach wąbrzeskim (23) i radziejowskim (34).

W okresie styczeń–wrzesień 2016 r. mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiecie wąbrzeskim (166,8 m²) oraz w powiecie grudziądzkim (146,4 m²). Najmniejsze lokale przekazano w Bydgoszczy (60,6 m²) oraz w Toruniu (62,3 m²).

We wrześniu 2016 r. liczba mieszkań, na realizację których wydano **pozwolenia na budowę** lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 719 i było to o 25,3% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Najwięcej pozwoleń, bo 72,3% ogólnej liczby, dotyczyło mieszkań w budownictwie indywidualnym.

W badanym miesiącu zmniejszyła się w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 48,4%, tj. do poziomu 523). Większość mieszkań, bo 84,5%, budowanych było w budownictwie indywidualnym.

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto **w okresie styczeń–wrzesień 2016 r.** kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–IX 2015 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–IX 2015 = 100
O g ó ł e m	6077	100,0	100,2	5947	100,0	122,7
Indywidualne	3737	61,5	115,0	3492	58,8	118,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2263	37,2	84,2	2185	36,7	121,7
Komunalne	77	1,3	90,6	193	3,2	193,0
Czynszowe społeczne	–	x	x	74	1,2	x
Zakładowe	–	x	x	3	0,1	x

RYNEK WEWNĘTRZNY

We wrześniu 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w ujęciu rocznym wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 7,2%) i **hurtowej** (o 4,3%).

W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku największy wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano w grupach: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 30,0%), meble, RTV, AGD (o 18,6%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 12,9%). Wśród badanych grup produktów spadek w ujęciu rocznym dotyczył m.in. grupy włókno, odzież, obuwie (o 4,8%).

W porównaniu z sierpniem 2016 r. przychody ze sprzedaży detalicznej spadły o 3,4%. Największy spadek w skali miesiąca dotyczył grupy prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 12,7%).

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	I–IX 2016	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m ^a	107,2	106,5	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	106,4	109,1	16,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	112,9	115,5	40,2
Włókno, odzież, obuwie	95,2	85,2	2,9
Meble, RTV, AGD	118,6	123,0	1,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	130,0	122,8	2,3

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych we wrześniu 2016 r. była wyższa o 4,3% niż przed rokiem i niższa o 4,4% niż przed miesiącem, a w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio wzrost o 6,8% i spadek o 0,3%.

W okresie styczeń-wrzesień br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 8,0%, a w przedsiębiorstwach hurtowych – o 7,6%.

Opracowanie merytoryczne – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych (tel. 52 366 93 03);

Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy; Wydział Badań Ankiety

Redakcja merytoryczna, techniczna, korekta, skład komputerowy i grafika:

Adam Mańkowski, Magdalena Miśko

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem *Małgorzaty Rybak*

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 366 94 00

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2015 r. B – 2016 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A 240,4	241,4	241,1	241,2	241,4	241,9	241,3	241,9	242,3	244,1	244,2	244,9
	B 248,2	248,7	248,3	248,2	248,2	248,6	248,8	247,8	248,9			
poprzedni miesiąc = 100	A 100,1	100,4	99,9	100,0	100,1	100,2	99,8	100,3	100,2	100,7	100,1	100,3
	B 101,3	100,2	99,8	100,0	100,0	100,2	100,1	99,6	100,4			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 100,1	100,8	100,6	101,1	101,2	101,3	101,1	101,1	101,3	101,8	101,9	102,0
	B 103,2	103,0	103,0	102,9	102,8	102,8	103,1	102,4	102,7			
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A 133,6	133,0	127,9	121,8	115,7	109,9	107,7	105,4	104,4	103,0	103,8	107,3
	B 113,7	114,7	111,2	106,2	102,5	98,9	96,5	95,6	95,0			
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A 16,1	16,0	15,5	14,9	14,2	13,6	13,4	13,1	13,0	12,8	12,9	13,3
	B 13,9	14,0	13,6	13,1	12,7	12,2	12,0	11,9	11,7			
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A 5208	8326	8869	9336	9089	9148	8336	8657	9454	8297	5910	4660
	B 5537	8304	9415	8811	7352	8949	7446	8208	8773			
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A 37	27	27	20	20	17	18	16	17	18	22	36
	B 29	23	20	19	20	15	16	16	14			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sekto- rze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A 3302,97	3282,83	3345,70	3408,90	3370,80	3490,27	3553,31	3398,70	3490,08	3479,76	3486,69	3700,57
	B 3413,49	3400,15	3598,97	3535,37	3452,77	3626,15	3610,56	3555,03	3620,70			
poprzedni miesiąc = 100	A 93,3	99,4	108,0	96,1	98,9	103,5	101,8	95,6	102,7	99,7	100,2	106,1
	B 92,2	99,6	105,8	98,2	97,7	105,0	99,6	98,5	101,8			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 104,0	104,1	107,0	102,7	103,1	104,7	105,1	102,9	104,7	101,8	102,9	104,5
	B 103,3	103,6	101,5	103,7	102,4	103,9	101,6	104,6	103,7			
Wskaźniki cen:												
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :												
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A .	.	98,4	.	.	99,2	.	.	99,3	.	.	99,4
	B .	.	99,2	.	.	99,2	.	.	.	.	.	.

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca.
^c W kwartale.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2015 r. B – 2016 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Wskaźniki cen (dok.):													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc = 100	A	106,0	98,4	97,6	97,5	93,6	101,9	102,3	96,7	101,6	101,1	103,1	100,8
	B	99,0	95,9	98,3	99,1	102,0	99,7	97,3	97,1	102,6			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,7	97,8	91,5	88,5	82,7	87,4	104,7	98,8	98,9	102,4	102,2	100,1
	B	93,5	91,1	91,7	93,1	101,6	99,3	94,5	94,9	95,8			
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
poprzedni miesiąc = 100	A	103,7	106,2	99,0	97,9	101,4	101,5	94,1	102,4	97,2	102,1	105,5	97,9
	B	98,5	98,8	94,6	104,9	101,6	100,2	96,2	102,0	100,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	94,9	102,7	105,7	101,2	103,4	103,4	100,7	102,3	100,7	107,4	111,2	108,4
	B	102,9	95,8	91,5	98,1	98,4	97,1	99,2	98,9	102,0			
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,2	109,1	100,1	100,1	95,3	105,4	98,9	99,7	106,1	93,9	88,2	99,5
	B	103,4	105,0	101,5	98,2	109,3	108,7	107,9	99,7	100,8			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	79,7	95,8	93,9	87,0	84,4	84,4	82,4	84,5	94,8	94,8	86,1	93,0
	B	97,9	94,2	95,5	93,7	107,4	110,7	120,7	120,7	114,7			
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta													
	A	7,2	9,5	7,9	7,9	8,4	9,8	8,2	7,6	8,0	9,5	8,0	7,1
	B	6,5	6,9	6,9	6,9	7,7	8,0	9,0	9,7	9,2			
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc = 100	A	96,5	96,1	115,6	93,4	96,2	108,1	99,9	93,9	117,9	97,5	99,6	114,4
	B	71,5	109,4	110,1	93,2	96,5	109,1	89,9	107,9*	105,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,3	101,5	106,3	101,7	101,5	111,5	108,3	104,2	110,6	104,2	110,2	127,9
	B	94,8	107,9	102,9	102,6	102,9	103,8	93,4	107,3*	95,7			
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	30,9	90,8	135,0	152,0	97,0	107,0	96,2	120,8	115,9	96,3	100,8	127,0
	B	27,5	135,8	110,8	95,4	109,4	128,1	83,4	113,8	129,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	96,6	79,8	80,2	140,5	90,2	73,5	81,3	113,2	94,2	96,8	113,6	99,5
	B	88,5	132,4	108,6	68,1	76,8	91,9	79,7	75,1	83,6			

a Ceny bieżące bez VAT. b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2015 r. B – 2016 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	511	806	1335	1874	2190	2687	3538	4083	4649	5102	5829	6714
	B	501	988	1725	2188	2476	3055	3502	3870	4421			
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	81,0	70,3	77,3	89,7	85,8	90,9	100,5	104,7	103,8	100,1	102,8	107,5
	B	98,0	122,6	129,2	116,8	113,1	113,7	99,0	94,8	95,1			
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	81,2	100,8	118,9	100,3	94,3	102,5	99,1	101,2	99,4	111,7	90,5	112,2
	B	81,7	101,9	114,8	102,4	94,1	100,9	102,5	102,8	96,6			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,6	101,8	105,0	103,6	104,8	107,4	102,2	107,0	104,2	109,4	111,2	106,7
	B	107,4	108,6	104,8	107,0	106,7	105,0	108,6	110,3	107,2			
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b :													
brutto ^c (w %)	A	.	.	5,4	.	.	5,3	.	.	5,3	.	.	4,7
	B	.	.	6,5	.	.	6,1	.	.	.	.	.	.
netto ^d (w %)	A	.	.	4,4	.	.	4,4	.	.	4,4	.	.	3,8
	B	.	.	5,6	.	.	5,5	.	.	.	.	.	.
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)													
	A	.	.	629,7	.	.	1487,4	.	.	2893,5	.	.	4089,4
	B	.	.	469,1	.	.	1174,5	.	.	.	.	.	.
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	130,2	.	.	115,7	.	.	132,2	.	.	115,6
	B	.	.	74,5	.	.	79,0	.	.	.	.	.	.
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)													
	A	191753	191936	191696	191844	192110	192816	193125	193369	193583	193906	193538	193470
	B	193413	193596	193754	193799	194185	193485	193584	193674	193802			
w tym spółki handlowe	A	14393	14474	14586	14661	14733	14834	14913	14997	15073	15232	15362	15485
	B	15566	15644	15755	15858	15952	16081	16187	16273	16345			
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1817	1821	1823	1830	1825	1825	1827	1829	1839	1835	1837	1832
	B	1857	1861	1867	1863	1869	1872	1876	1880	1885			

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.